

Izbor naslona za lozu

Naslov originala: Choosing a Trellis System

Izvor: <https://grapes.extension.org/>

Objavljeno: 20.06.2019. by Eric Stafne

Prevod i dopuna: Dragutin Mijatović

Različite sorte grožđa i različita mjesta podizanja vinograda zahtijevaju različite naslone. Sorte grožđa koje će se uzgajati utiču na najprikladniji izbor tip naslona. Američki i većina francusko-američkih hibrida dobro se snalaze na naslonima Visoki kordon (High Cordon - HC), Amrela Kniffin (Umbrella Kniffen) ili Ženevska dvostruka zavjesa (Geneva Double Curtain - GDC). Američke sorte i mnoštvo interspecies hibridnih sorti grožđa imaju prirodnu tendenciju ka silaznom rastu, što ih čini pogodnim za ove sisteme.

Evropske sorte grožđa (*Vitis vinifera*) predisponirane su za vertikalni rast prema gore. Sistem vertikalnog pozicioniranja lastara (Vertical Shoot Positioning - VSP) dobro se uklapa za sorte grožđa vrste *Vitis vinifera*. Sorte *Vinifera* mogu se uspješno gajiti na visokom kordonu, sa vertikalnim usmjeravanjem lastara (VSP), ali im treba više pažnje i dodatnog upravljanja čokotom kako bi se osigurala odgovarajuća produktivnost. Prije nego što se odabere naslon, mora se uzeti u obzir nekoliko faktora:

Mjesto (Lokalitet). Neke lokacije mogu biti neprikladne za određene naslone. U brdovitom terenu može biti teško upravljati složenim sistemima naslona. Tip tla na lokaciji takođe će uticati na energiju vinove loze, pa bi trebalo uzeti u obzir procjenu potencijalne bujnosti sorte prije sadnje.

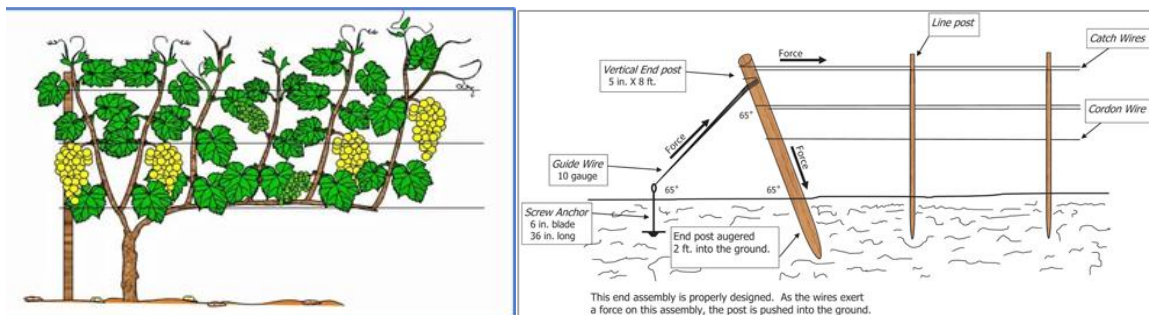
Način berbe (Ručna ili mašinska). Mašinska berba i orezivanje su druga dva pitanja koja treba razmotriti. Na malim vinogradima većina čokota će se ručno orezati i obrati. Na vinogradima većim od 10 hektara treba razmotriti primjenu mehanizacije. Čak i ako se berba u vinogradu započne ručnim radom, plan za moguću mehanizaciju u budućnosti dugoročno će biti koristan jer industrija nastavlja rasti i razvijati se. HC, GDC i VSP pogodni su za mašinske kombajne. Međutim, jednodijelne (nepodijeljene) krošnje uglavnom su prikladnije za mehanizaciju od podijeljenih krošnji.

Održavanje naslona. Održavanje naslona za pojedine ugojne oblike stalni je posao. Vjerojatno neće biti naporan svake godine, osim zatezanja žice. Ostale periodične aktivnosti održavanja mogu biti popravljavanje pokidanih žica, zatezanje zateznih žica (ankera), popravak stubova oštećenih vjetrom i učvršćivanje stubova ako su labavi, oštećeni, truli, itd. Korištenje visokozatezne žice može znatno smanjiti potrebu za ponovnim zatezanjem žica svake godine. Novi uređaji za povezivanje žica razvijeni su kako bi olakšali postavljanje špalira (naslona) a održavanje naslona je mnogo lakše nego u prošlosti.

Trošakovi naslona. Troškovi naslona su glavna komponenta podizanja vinograda, zato planirajte pametno. Neki sistemi naslona imaju više komponenata od drugih, što ih čini skupljim za postavljanje. Izgled naslona i dužina redova takođe igraju ulogu u troškovima, jer kraći redovi imaju više završnih stubova i ankera na novopodignutom vinogradu.

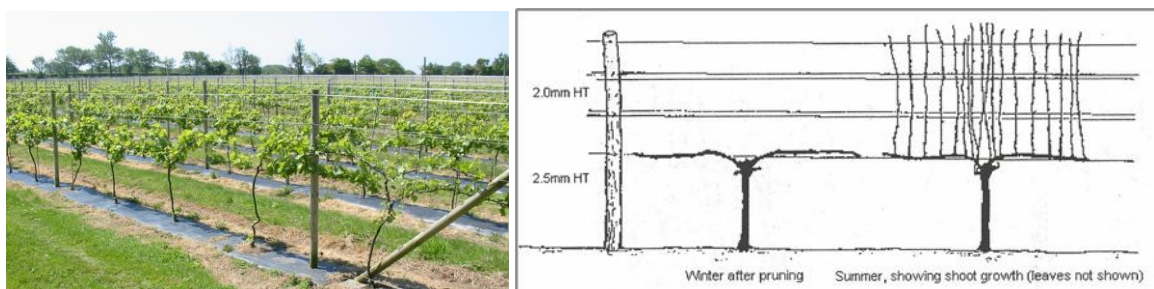
Izbor sorte i bujnost loze. Sljedeći faktor koji treba uzeti u obzir je inherentna snaga sorte (kultivara) i snaga koju daje vinograd na određenom položaju. Bogata tla ili bujne sorte mogu imati koristi od uzgojnih oblika čokota podijeljenih krošnji. Podijeljeni sistemi krošnje mogu biti: vertikalni ili horizontalni. Dvostruka ženevska zavjesa (Geneva Double Curtain – GDC) primjer je horizontalno podijeljene krošnje, a Scott Henry (SH) primjer je vertikalno podijeljene krošnje. U podijeljenom sistemu krošnji, svaka loza (svaki čokot) ima veću površinu za razvoj i samim tim ima potencijal za proizvodnju više grožđa. Evo nekoliko naslona previđenih za veća opterećenja.

1. Špalir. Stubovi (drveni, metalni, plastični ili betonski) međusobno povezani sa nekoliko reda žica. Vertikalni naslon, sa lastarima najčešće usmjernim prema gore. Čine ga žica nosač kordona (kordunice, luka) – *Cordon wire (Fruiting wire)* i žice za prihvat, održavanje lastara uspravno (najčešće udvojene) - *Catch wire i Cane positioning wire*.

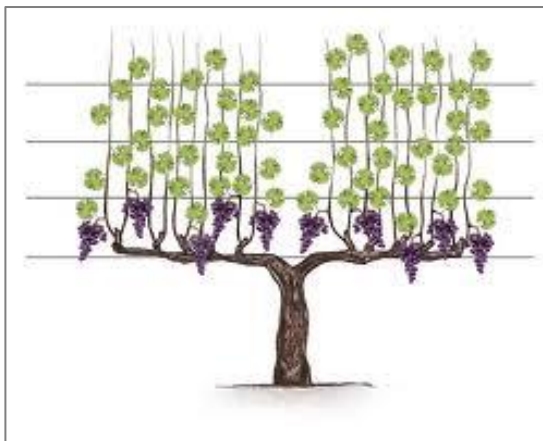
Lijevo, Špalir: <https://dico-du-vin.com/> i desno, Špalir: <https://aces.nmsu.edu/pubs/>

Najčešći uzgojni oblik čokota u špaliru je Guyot simple (jednokraki) i Guyot double (dvokraki). To je vertikalni nepodijeljeni špalir sa lastarima usmjerenim prema gore. Rezidba je kombinovana ili samo duga.

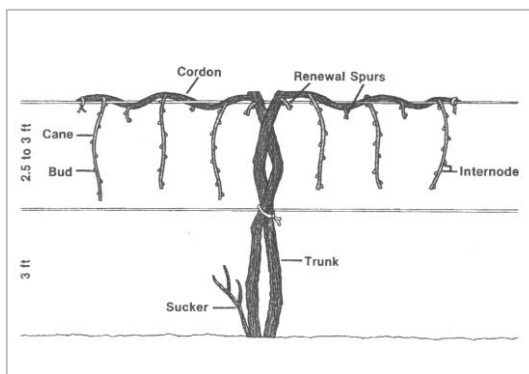
Lijevo: <https://www.wikiwand.com/en/> i desno: <https://pagodelarrainzar.com/en>

Drugi često korišteni uzgojni oblici na špalirima su kordunice: jednokraka kordunica (Royat cordon) ili dvokraka kordunica (Moser cordon) i druge. Na slici ispod je uzgojni oblik čokota, dvokraka horizontalna jednospratna kordunica, vertikalni nepodijeljeni špalir sa lastarima usmjernim prema gore i obično sa kratkom rezidbom na kondire u rodnim čvorovima.

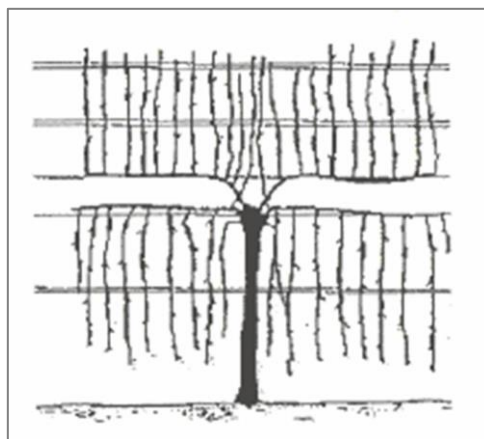
Lijevo: <https://www.pinterest.se/> i desno: <http://www.geurtvanrennes.com/>

Visoki kordon (**High Cordon-HC** ili **Two-Arm Kniffin**), uzgojni oblik, vertikalno nepodijeljeni špalir sa lastarima usmjernim prema dolje.

Lijevo: <https://www.virtualvicultureacademy.com/> i desno: <https://extensionpublications.unl.edu/>

Scott Henry (SH), uzgojni oblik čokota, vertikalno podijeljeni špalir sa lastarima usmjerenim prema gore i prema dolje.

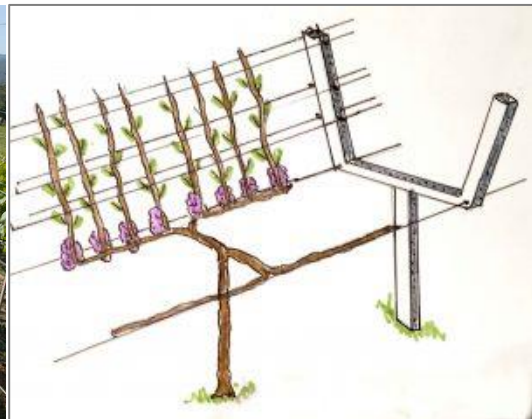
Lijevo: <https://www.lodiwine.com/> i desno: <https://paqodelarrainzar.com/en/>

2. Naslon u obliku slova "T" i uzgojni oblik čokota GDC. Geneva Double Curtain je horizontalno podijeljeni uzgojni sistem sa lastarima usmjernim prema dolje.

Lijevo: <https://www.spinazzegroup.com/en/> i desno: <https://totalwinesystem.com/>

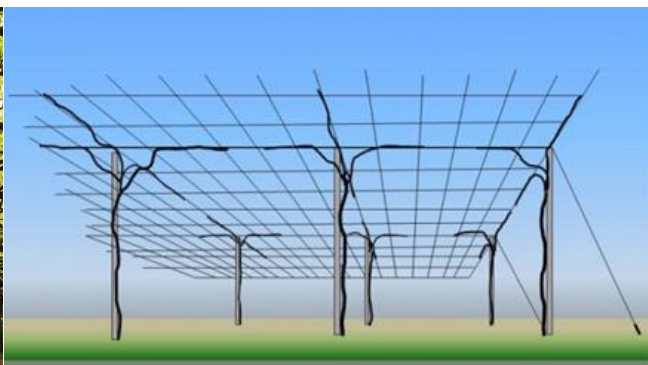
3. Naslon u obliku slova "Y" je horizontalno podijeljeni naslon sa lastarima usmjerenim prema gore, uzgojni sistem Lyre

Lijevo: <https://thegrapevinemagazine.net/> i desno: <https://totalwinesystem.com/>

Uz smanjenje zasjenjenost krošnje povećava se i kvalitet grožđa. Mnoge popularne američke i hibridne sorte vinove loze kompatibilne su sa uzgojnim oblicima podijeljenih krošnji na lokacijama sa tlom velike plodnosti.

4. Pergole

Lijevo: <https://dqlikes.wordpress.com/> i desno: <https://glossary.wein.plus>

Pergole kao nasloni mogu biti otvorenog ili zatvorenog tipa, te kosog ili vodoravnog usmjerenja. Ovakva armature omogućuje da ukupna lisna površina bude maksimalno izložena svjetlosti, dok grozdovi slobodno vise ispod žičane konstrukcije što omogućava njihovo bolje dozrijevanje, zaštitu i otežanu berbu. U velikim plantažnim zasadima najzastupljenija je pergola tendona zatvorenog ravnog krova. Na ovim tipu nalona ostvaruju se veliki prinosi grožđa stonih sorti sa krupnim grozdovima.

Zaključak. Postoji mnogo različitih Sistema naslona, od jednostavnih tipova koji su jeftiniji, do vrlo složenih sistema kojima je za postavljanje potrebno izdvojiti mnogo više sredstava. Izaberite sistem koji odgovara vašim sortama i nivou intenzivnosti. Novi vinogradari trebaju da stupe u kontakt sa vinogradarima koji su već postavili naslon kako bi čuli kako to pravilno uraditi i koje greške treba izbjegavati.

Rezidba vinove loze na zrelo (www.ovinu.info), objavljeno: 20.01.2018.

Zelena rezidba vinove loze (www.ovinu.info), objavljeno: 14.01.2018.